

**Záměr
na vyhlášení zvláště chráněného území
a
jeho ochranného pásma**

ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 a § 37 odst. 1
zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody
a krajiny, ve znění pozdějších předpisů,
a § 10 vyhlášky č. 45/2018 Sb.

**Přírodní památky
Šévy**

**Datum zpracování:
Březen 2022**

Záměr na vyhlášení zvláště chráněného území

1. Název zvláště chráněného území:

Šěvy

2. Navrhovaná kategorie ochrany zvláště chráněného území:

Území bude vyhlášeno v kategorii **přírodní památka** (dále i „PP“) ve smyslu ustanovení § 36 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“).

3. Předmět ochrany a jeho popis

3.1. Souhrnná charakteristika předmětů ochrany

Předmětem ochrany jsou širokolisté suché trávníky a na ně vázané ohrožené druhy živočichů a rostlin, včetně koniklece velkokvětého (*Pulsatilla grandis*).

3.2. Popis předmětů ochrany

A. Ekosystémy

Název ekosystému	Podíl plochy v ZCHÚ (%)	Popis ekosystému	Kód předmětu ochrany*
T3.4D širokolisté suché trávníky bez význačného výskytu vstavačovitých a bez jalovce obecného (<i>Juniperus communis</i>)	60	Vegetace je v území rozšířena především ve střední části, v místě bývalé pastviny na mezi s jižní expozicí.	a, b (6210, 6250)

B. Druhy

Druh	Stupeň ohrožení**	Popis biotopu druhu v ZCHÚ	Kód předmětu ochrany*
koniklec velkokvětý <i>Pulsatilla grandis</i>	C2	především stepní trávníky ve střední části	a, b (2093)

* Kód předmětu ochrany: a = předmět ochrany spadá pod definici předmětu ochrany dle zřizovacího předpisu ZCHÚ; b = předmět ochrany překrývající se EVL/PO; c = další významný ekosystém nebo jeho složka, který je navržen k doplnění mezi předměty ochrany ZCHÚ.

** Stupeň ohrožení dle červených seznamů ČR: C1 = kriticky ohrožený, C2 = silně ohrožený, C3 = ohrožený druh, C4a vzácnější vyžadující další pozornost – méně ohrožený; CR = kriticky ohrožený, EN = ohrožený, VU = zranitelný, NT = téměř ohrožený.

4. Dlouhodobé cíle ochrany

Cílem ochrany území je vytváření a udržování optimálních podmínek pro rozvoj širokolistých suchých trávníků se zvláštním zaměřením na populace zvláště chráněných druhů, zejména pak koniklece velkokvětého, jakož i zachování a podpora funkce území jako hnízdiště a tahové zastávky ptáků a biotopu společenstev bezobratlých živočichů.

5. Základní ochranná podmínky

Pro kategorii přírodní památky je ustanovením § 36 odst. 2 zákona dána základní ochranná podmínka, která zakazuje změny či poškozování přírodní památky. Za poškození se považují takové zásahy a činnosti, v jejichž důsledku by mohlo dojít k zániku nebo negativní změně předmětu ochrany. V uvedeném případě se jedná o veškeré činnosti, které by mohly negativně ovlivnit stávající ekosystém širokolistých suchých trávníků či biotop koniklece velkokvětého, změnu kvality péče o travnaté plochy, jakékoliv úpravy stanovištních podmínek, používání pesticidů, terénní úpravy, umísťování staveb, nevhodné zemědělské, myslivecké hospodaření, ukládání odpadů v území atd.

6. Návrh bližších ochranných podmínek

Pro území přírodní památky se v souladu § 44 odst. 3 zákona navrhuje následující bližší ochranné podmínky.

- 1) Pouze se souhlasem orgánu ochrany přírody bude možné v přírodní památce vykonávat tyto činnosti:
 - a) měnit druh nebo způsob využití pozemků;
 - b) umísťovat stavby i dočasného charakteru a provádět terénní úpravy;
 - c) sbírat, vysazovat či odchytávat rostliny a živočichy, kromě výkonu práva myslivosti a sběru lesních plodů či plodů z ovocných dřevin;
 - d) umísťovat deponie materiálů, skládek a odstraňovat odpady;
 - e) používat biocidy a hnojiva;
 - f) pořádat hromadné kulturní, sportovní a jiné veřejné akce s účastí nad 20 osob spojené s narušováním či poškozováním půdního povrchu či poškozováním bylinné vegetace, rušením či ohrožením předmětu ochrany (motokros, cyklokros);
 - g) zřizovat nová myslivecká zařízení nebo slaniska pro zvěř;
 - h) provádět jiné činnosti, které by mohly vést k poškození předmětu ochrany.
- 2) Předchozí souhlas se nevyžaduje, pokud je daná činnost v souladu se schváleným plánem péče o přírodní památku.

7. Územně správní vymezení

kraj: Jihomoravský

okres: Vyškov

obec s rozšířenou působností: Bučovice

obec s pověřeným obecním úřadem: Bučovice

obec: Mouřínov, Bučovice-Marefy

katastrální území: Mouřínov, Marefy

Mouřínov [699977]

Číslo parcely podle KN	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
3009	ostatní plocha	jiná plocha	10001	69 631	69 631
3010	ostatní plocha	jiná plocha	46	212	212
Celkem					69 843

Marefy [691551]

Číslo parcely podle KN	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
540/1	ostatní plocha	neplodná půda	10001	5 343	5 343
540/2	ostatní plocha	neplodná půda	112	3 456	3 456
540/3	ostatní plocha	neplodná půda	112	545	545
540/4	ostatní plocha	neplodná půda	112	166	166
540/5	ostatní plocha	neplodná půda	10001	330	330
540/6	ostatní plocha	neplodná půda	16	586	586
540/7	ostatní plocha	neplodná půda	16	803	803
540/8	ostatní plocha	neplodná půda	16	4 127	4 127
540/9	ostatní plocha	neplodná půda	374	1 475	1 475
540/10	ostatní plocha	neplodná půda	374	98	98
540/11	ostatní plocha	neplodná půda	10001	87	87
540/12	ostatní plocha	neplodná půda	374	1 180	1 180
540/13	ostatní plocha	neplodná půda	374	61	61
540/14	ostatní plocha	neplodná půda	10001	112	3
541/1 část	ostatní plocha	ostatní komunikace	10001	5288	939
Celkem					19199

8. Předpokládaná výměra území

Předpokládaná celková výměra navrhované památky je přibližně **8,9042 ha**. Vymezení hranic přírodní rezervace a jejího ochranného pásma je zakresleno v kopii katastrální mapy, která je obsažena v příloze.

9. Odůvodnění návrhu

9.1. Historie ochrany území

Ochrana tohoto území začala v roce 1950, kdy byla vyhláškou ministerstva školství, věd a umění č. j. 153.516/50-IV/I zřízena přírodní rezervace Šěvy. V roce 1990 byla vyhláškou Okresního národního výboru ve Vyškově lokalita prohlášena za chráněný přírodní výtvar a následně na základě § 90 odst. 7, zákona č. 114/1992 Sb. převedena zpět do kategorie přírodní rezervace.

Nařízením vlády ze dne 03.02.2016, kterým se změnilo nařízení vlády č. 318/2013 Sb., o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit, ve znění pozdějších předpisů – příloha č. 861 o stanovení národního seznamu EVL, byla lokalita Šěvy pod kódem ochrany CZ0624097 zařazena do národního seznamu EVL a následně byla zařazena na evropský seznam k ochraně stanoviště č. 6210 – Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích (*Festuco-Brometalia*) a k ochraně druhu koniklece velkokvětého (*Pulsatilla grandis*).

9.2. Hlavní důvody zpracování záměru na vyhlášení PP

Jedná se o přehlášení stávajícího zvláště chráněného území. Přehlášení je navrhováno z několika důvodů:

- Vymezení hranic přírodní rezervace bude odpovídat skutečnému stavu zvláště chráněného území.
- Novým vyhlášením bude odstraněna zmatečnost ve vymezení hranic zvláště chráněného území a jeho ochranného pásma, kdy jsou jiné údaje uváděny v evidenci katastru nemovitostí a jiné údaje v evidenci ústředního seznamu ochrany přírody.
- Nový zřizovací předpis bude vycházet se současného stavu katastru nemovitostí a území přírodní rezervace i jejího ochranného pásma budou i do budoucna jednoznačně určena v souřadnicovém systému Jednotné trigonometrické sítě katastrální (dále jen „S-JTSK“).
- Změna kategorie zvláště chráněného území z přírodní rezervace na přírodní památku z důvodu lépe odpovídající legislativně stanovené definici přírodní památky.
- Zřizovací předpis bude uveden do souladu se současnou platnou legislativou.

Podstatou vyhlášení zvláštní územní ochrany v navrhovaném rozsahu je trvalá cennost a výjimečnost území z přírodovědného hlediska, které umožní dlouhodobé zachování a zlepšení předmětu ochrany druhu koniklece velkokvětého (*Pulsatilla grandis*) a společenstva T3.4D širokolisté suché trávníky bez význačného výskytu vstavačovitých a bez

jalovce obecného (*Juniperus communis*), které jsou zastoupeny především asociací *Polygalo majoris-Brachypodietum pinnati*. Na širokolisté suché trávníky je vázána řada zvláště chráněných druhů rostlin, jako jsou např. vstavač vojenský (*Orchis militaris*), koniklec luční český (*Pulsatilla pratensis subsp. bohémica*) a violka obojetná (*Viola ambigua*), hlaváček jarní (*Adonis vernalis*), hvězdice chlumní (*Aster amellus*), okrotice bílá (*Cephalanthera damasonium*), třemdava bílá (*Dictamnus albus*), hořec křížatý (*Gentiana cruciata*) oman oko Kristovo (*Inula oculus-christi*) a kavyl Ivanův (*Stipa pennata*). Ze zvláště chráněných druhů bezobratlých se zde nacházejí např. modrásek hořcový (*Phengaris alcon rebeli*), ohniváček černočerný (*Lycaena dispar*) nebo zlatohlávek huňatý (*Oxythyrea funesta*) z významných druhů ptáků např. pěnice vlašská (*Sylvia nisoria*) vlha pestrá (*Merops apiaster*) nebo krutihlav obecný (*Jynx torquilla*).

Lokalitu lze označit za přírodní útvar menší rozlohy a naleziště ohrožených druhů ve fragmentech ekosystému s regionálním ekologickým, vědeckým a estetickým významem, který byl formován do současné podoby především lidskou činností. Takové území může orgán ochrany přírody vyhlásit v souladu s ustanovením § 36 zákona za přírodní památku.

9.3. K názvu zvláště chráněného území

Navržený název pro přírodní památku je shodný jako název stávající evropsky významné lokality a nynější přírodní rezervace. Pojem Šěvy je v místě dlouhodobě zaužívaný, pro veřejnost jasně plošně vymezený a není důvod volit jiné označení.

9.4. Ke kategorii ochrany zvláště chráněného území

Mění se kategorie zvláště chráněného území z přírodní rezervace na přírodní památku z důvodu lépe odpovídající legislativně stanovené definici přírodní památky. Jde o fragment ekosystému s regionálně významným výskytem ohrožených druhů, který byl formován do současné podoby především lidskou činností. Intenzivním využíváním území nebo absencí cílené péče by následkem přírodních procesů sukcese došlo k vymizení širokolistých suchých trávníků a evropsky významného druhu koniklece velkokvětého.

9.5. K předmětům ochrany

Předmětem ochrany jsou zde suché trávníky zastoupeny T3.4D Širokolistými suchými trávníky, které se vyznačují bohatou druhovou rozmanitostí a výskytem mnoha zvláště chráněných druhů. Z druhů je předmětem ochrany evropsky významný koniklec velkokvětý (*Pulsatilla grandis*).

9.6. K dlouhodobým cílům ochrany

Cíle ochrany jsou formulovány v souladu s ustanoveními § 36 odst. 2 zákona, tak, aby bylo zajištěno zachování předmětů ochrany v příznivém stavu.

9.7. K návrhu bližších ochranných podmínek

Bližší ochranné podmínky PP jsou navrženy v souladu s ustanovením § 44 odst. 3 zákona a jsou nastaveny tak, aby umožnily orgánu ochrany přírody usměrňovat činnosti, které nejsou zcela ošetřeny základní ochrannou podmínkou PP a mohly by vést k nežádoucím změnám dochovaného stavu přírodního prostředí.

9.8. K jednotlivým bližším ochranným podmínkám

Ad a) měnit druh nebo způsob využití pozemků;

Předmět ochrany je vázán na stávající druh a způsob využití pozemků. Změna druhu a způsob využití pozemků znamená potenciální ohrožení předmětu ochrany, proto je navrhováno vázat ji na souhlas orgánu ochrany přírody.

Ad b) umisťovat stavby i dočasného charakteru a provádět terénní úpravy;

Území přírodní památky je v současné době bez staveb, jejich budování a využívání by mohlo znamenat ohrožení předmětu ochrany, stejně jako výrazné terénní úpravy.

Ad c) sbírat, vysazovat či odchytávat rostliny a živočichy, kromě výkonu práva myslivosti a sběru lesních plodů či plodů z ovocných dřevin;

Sběr rostlin, zejména v době jejich květu nebo vysemeňování může zapříčinit výrazný úbytek populace. Vysazování rostlin představuje značné riziko atť úmyslného nebo neúmyslného zavlečení invazních druhů, které mohou zcela degradovat hodnotné původní biotopy a vytlačit původní vzácné druhy flóry. Přítomné populace rostlin a živočichů by mohly být sběrem či odchytém jedinců ohroženy, zejména pokud jde o populace hmyzu a rostlin, které jsou uvedeny v červeném seznamu, avšak nejsou předmětem zvláštní druhé ochrany. Z uvedeného regulativu je vyloučen výkon práva myslivosti a sběr lesních plodů či plodů z ovocných dřevin, které nejsou shledány jako škodlivé.

Ad d) umisťovat deponie materiálů, skládek a odstraňovat odpady;

Ukládání deponií materiálu či odpadu by znamenalo zvýšení frekvenci pohybu a nežádoucí znečištění prostředí a negativní dopad na předmět ochrany.

Ad e) používat biocidy a hnojiva;

Přítomná společenstva jsou vázána na substráty s nižšími obsahy živin, zejména dusíku a fosforu. Hnojení zvyšuje obsah živin v půdě a tím vytváří podmínky pro rozvoj konkurenčně schopnějších druhů rostlin, které by mohly vést ke změně společenstev. Některé složky hnojiv nebo biocidů mohou být pro předmět ochrany toxické, což by mohlo vést k destrukci předmětu ochrany. Při aplikaci chemických látek by mohlo dojít k přímé likvidaci druhu.

Ad f) pořádat hromadné kulturní, sportovní a jiné veřejné akce spojené s narušováním či poškozováním půdního povrchu či poškozováním bylinné vegetace, rušením či ohrožením předmětu ochrany (motokros, cyklokros);

Výskyt druhů tvořící předměty ochrany, ale i dalších druhů, mohou být těmito akcemi, příp. pojezdy přes cenná stanoviště, vážně poškozeny, zničeny nebo může docházet k rušení hnízdicího ptactva, proto je navrhováno vázat je na souhlas orgánu ochrany přírody.

Ad g) zřizovat nová myslivecká zařízení nebo slaniska;

Přikrmování zvěře může lokálně zvýšit obsah živin v půdě, ať už se jedná o živiny obsažené ve vlastních krmivech nebo o koncentrovanou defekaci zvířat v místě příkrmovacích zařízení, což může mít za následek lokální zhoršování podmínek pro společenstva stepních trávníků a druhy předmětu ochrany. S příkrmováním je spojené i riziko zavlečení nepůvodních druhů rostlin v krmivech, nadměrné a neregulované narušování půdního krytu sešlapem.

Současné příkrmovací zařízení, které se nachází v dolní zalesněné části území není shledáno jako škodlivé.

Ad i) provádět jiné činnosti, které by mohly vést k poškození předmětu ochrany;

Tímto se rozumí činnosti, které nejsou zahrnuty v předcházejících bodech.

9.9. K vymezení hranice zvláště chráněného území

Nově navržená hranice PP je vedena převážně po hranicích stávajících parcel katastru nemovitostí. Navržená hranice na severozápadní části přírodní památky v k. ú. Marefy zasahuje dle katastru nemovitostí z části do parcely s č. 541/1, kde je jako způsob využití pozemku uvedena ostatní cesta. Dle skutečného stavu je ale cesta posunuta cca o 2 m výše a parcelu s č. 541/1 tvoří z části křoviny. Zaměření přírodní památky by probíhalo dle skutečného stavu, částečně tedy bude zasahovat i do výše zmíněné parcely, pouze se ale zaměří ty části, kde se nacházejí křoviny a travní porost, do polní cesty nebude hranice zasahovat. Na území Marefy v nynější době probíhá komplexní pozemková úprava, kdy se cesta zaznačí dle skutečného stavu. Po komplexních pozemkových úpravách by tedy neměla hranice přírodní památky zasahovat do cesty ani dle katastru nemovitostí.

Hranice byla navržena tak, aby všechny významné fenomény předmětu ochrany byly v území zahrnuty.

9.10. K vymezení ochranného pásma

Vyhlášení ochranného pásma se neuvažuje. Z uvedené formulace vyplývá, že zůstane 50metrové ochranné pásmo ze zákona, tak, jak je tomu doposud, a tak jak je stanoveno v ustanovení § 37 odst. 1 zákona. V daném případě je toto 50metrové ochranné pásmo, jehož účelem je zabezpečit přírodu před rušivými vlivy okolí, zcela vyhovující.

Na území ochranného pásma budou vázány na souhlas orgánu ochrany přírody pouze činnosti vyplývající přímo ze zákona, jak je stanoveno v ustanovení § 37 odst. 2 zákona, tzn. souhlas je nezbytný k umístování, povolování nebo provádění staveb, změně způsobu využití pozemků, terénním úpravám, změnám vodního režimu pozemků nebo k nakládání s vodami,

k použití chemických prostředků a ke změnám druhu pozemku. Žádná další specifická omezení nebudou stanovena.

10. Přírodní zdroje ve zvláště chráněném území

Z přírodních zdrojů (§ 7 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů), které se nacházejí na území přírodní památky, se v současné době využívá živá složka v rámci lesního hospodaření a lovu zvěře při výkonu práva myslivosti. U těchto přírodních zdrojů dochází za přispění člověka k obnově.

Přílohy:

1. Kopie katastrální mapy s podrobným zákresem hranic zvláště chráněného území a jeho ochranného pásma
2. Kopie základní mapy České republiky s orientačním zákresem hranic zvláště chráněného území a jeho ochranného pásma

Výřez Základní mapy ČR s vyznačením hranic zvláště chráněného území a jeho ochranného pásma

